

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Dania. — Szwecya i Norwegia. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Zmarły dnia 5. sierpnia 1854 Stanisław Mitlicki zapisał instytutowi Sióstr miłosierdzia we Lwowie 300r. m. k., gr. k. kościołowi św. Jerzego na odprawianie mszy świętej rocznie za duszę nieboszczyka 100r. m. k., gr. k. miejskiemu kościołowi (cerkiew wołoska) 200r. m. k.; następnie na fundusz dla ubogich uczniów przy tym kościele i na restauracyę ołtarza św. Mikołaja w tym kościele z obowiązkiem odprawiania rocznie mszy świętej za duszę nieboszczyka, 300r. m. k., — na umieszczony w domu nr. 26¹, instytut ubogich 100r. m. k. na szpital św. Łazarza 100r. m. k., lwowskiemu konwentowi OO. Bernardynów 200r. m. k., i gr. k. kościołowi św. Mikołaja we Lwowie na odprawianie rocznie mszy świętej za duszę nieboszczyka 100r. m. k., instytutowi ślepych we Lwowie 100r. m. k. i instytutowi głuchoniemych we Lwowie również 100r. m. k.

Zapisy te, udowadniające ducha pobożności i dobroczynności rzeczonego nieboszczyka, podaje c. k. galicyjskie Namiestnictwo z tym dodatkiem do wiadomości publicznej, że zabezpieczenie ich już wyjednano i egzekwowanie rozpoczęto. Lwów, 25. października 1857.

Wiedeń, 30. października. Dnia 31. października 1857 wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozestany XLI. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 207. Rozporządzenie cesarskie z 23. października 1857, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, którem się zmieniają przepisy ustawy z 6. września 1850 (CXIX. zeszyt nr. 345 Dzień. ust. p.) względem obwieszeń i dzienników.

Nr. 208. Dekret ministerstwa skarbu z 26go października 1857, względem niektórych sprostowań dalmatyńskiej taryfy celnej.

Nr. 209. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z 27. października 1857, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, dla zabezpieczenia należytości od obwieszeń.

Z tym zeszytem wyszedł także i został rozestany spis osnowy wydanych w miesiącu październiku 1857. zeszytów dziennika ustaw państwa.

Sprawy krajowe.

(Dziennik Romanul zakazany. — Nowiny dworu.)

Wiedeń, 1. listopada. Wychodzący w Bukareszcie dziennik Romanul w języku rumańskim pod redakcyą pana C. A. Rossetti został zakazany w całym obrębie państwa austriackiego. C. k. urzęda pocztowe niemogą przeto ani przyjmować prenumeraty na ten dziennik, ani też zajmować się jego przesyłaniem.

— Jej królewicz. Mość najdostojniejsza księżna bawarska Max przybyła 30. b. m. z córkami swemi z Iszlu do Salzburga, była na obiedzie u Jej Mości Cesarzowy Karoliny Augusty, a potem udała się w dalszą podróż do Mnichowa. Ich królewicz. MM. książęta bawarscy Karol i Ludwik przejeżdżali jeszcze 27. paźdz. z Iszlu na Salzburg do Mnichowa.

(Wnioski przedłożone tegorocznemu kongresowi statystycznemu ze strony c. k. ministerów. — Ciąg dalszy.)

VII. Przedstawienie rezultatów karnego sądownictwa we wszystkich krajach koronnych austriackiego cesarstwa w cywilnych sądach karnych w przeciągu roku 1856.

Autorem dzieła tego jest ministerjalny sekretarz Dr. Beck.

Ministerstwu sprawiedliwości przysłuży najwyższy administracyjny kierunek sądownictwa w całym cesarstwie, z wyjątkiem sądownictwa wojskowego, do którego i Pogranicze wojskowe należy.

Jako władze sądowe IIgiej instancyi w sprawach cywilnych i karnych zaprowadzono w latach 1852 po 1855: 19 wyższych trybunałów krajowych.

Pod kierunkiem i dozorem wyższych trybunałów krajowych zostają sądy powiatowe i *Tribunali di prima istanza*; zowią się wprawdzie albo sądy krajowe albo sądy obwodowe, ale w ogóle mają jednaki zakres działania.

Przy każdym wyższym trybunale krajowym postanowiony jest naczelny prokurator państwa, do nadzoru nad znajdującymi się w obwodzie urzędnikami prokuratoryi państwa, równie jak do załatwienia innej regulaminem karnego procesu nakazanej czynności; przy niższych sądach znajdują się dla stosownych spraw prokuratorowie państwa i ich substytucyi.

Następujące zestawienie unaocznia liczbę i podział sądów I. stopnia:

Okrąg wyższego sądu krajowego	Trybunały	Miejskie delegowane sądy powiatowe	Sądy powiat.	Jako sądy in-dagac. zaprow. urzęda powiat.	Urzęda powiat.
I. W Wiedniu dla niższej Austrii, wyższej Austrii i Salzburga . . .	10	17	—	36	127
II. W Gradcu dla Styrii, Krainy, Karyntyi	6	8	2	29	114
III. W Tryeście dla Wybrzeża, Gorycyi, Gradyski, Istrii, Tryestu	3	4	—	26	26
IV. W Insbruku dla Tyrolu i Vorarlbergu	5	5	—	15	66
V. W Pradze dla Czech i Szląska	15	15	6	23	187
VI. W Wiedniu dla Galicyi i Bukowiny	7	7	—	38	117
VIII. W Krakowie dla Galicyi zachodniej	4	4	—	19	64
IX. W Peszcie (stosownie do oddziałów namiestniczych)	9	10	1	4	33
X. W Preszburgu	7	8	2	14	48
XI. W Ódenburgu	8	8	1	11	47
XII. W Preszowie dla m. pow. Koszyc	8	8	—	20	44
XIII. W Wielkim Warazdynie	6	6	—	11	30
XIV. W Hermansztadzie dla Siedmiogrodu	10	10	—	21	69
XV. W Temeszwarze dla pow. adm.	5	5	1	9	23
XVI. W Zagrabi (tabuli banalnej) dla Kroacyi i Sławonii	4	4	—	7	42
XVII. W Zarze dla Dalmacyi	4	4	—	7	27
XVIII. W Medyolanie (Tribunale d'Appello)	9	10	69	Ponieważ i w najniższych władzach zachodzi rozdzielnie adm. od sądownictwa tedy pretury krajowe są tylko dla sąd. przez.	
XIX. W Wenecyi to samo	8	9	69		
Razem	136	160	151	312	1154

Cyfry te ściągnięte są z obszerniejszego sprawozdania i okazują, że w całym cesarstwie przypada przeciętnie jeden sąd najniższego stopnia na 91 mil kwadratowych i 23 000 mieszkańców (według obliczenia w roku 1851). (Ciąg daszy nastąpi.)

Hiszpania.

(Statystyka dóbr funduszowych.)

Madryt, 24. października. Jak donosi *Iberia* ukończyła temi dniami dyrekcya dóbr narodowych bardzo ważną, jeszcze w roku 1855 rozpoczętą pracę, t. j. ułożyła statystykę wszystkich spadków wieczystych (*de manu mortua*). Spadki te wynoszą w ogóle 5.300.000.000 realów.

Anglia.

(Posłowie siamscy w Londynie. — Poselstwo siamskie.)

Londyn, 30. października. Posłowie siamscy znajdowali się wczoraj w teatrze w Portsmouth na przedstawieniu „Zydówki.“ Wczoraj około godziny 10 zrana opuścili Portsmouth a dziś około pierwszej przybyli do Londynu. Tego samego dnia po swym przyjeździe mieli wszyscy trzej posłowie w ministerjum spraw zagranicznych konferencyę z lordem Clarendonem.

— Przy wysiadaniu na ląd w Porthsmouth oddawały im władze wojskowe i portowe zaszczyty królewskie. Obudwaj książęta

znajdowali się na śniadaniu u admirała portu, oglądali potem z niedużym zadziwieniem wielkie zakłady i budowle portowe a wieczorem ukazali się w teatrze. Pierwszy z posłów siamskich opowiadał, że posiada 51 żon, urzawszy jednak w pobliżu portu pomiędzy tłumem ludu pewną młodą damę, oświadczył, że radby ją wziął z sobą i gotów był zapłacić krewnym 3.000 fun. szter. okupu. Poselstwo było zresztą jak się teraz pokazuje jedną przyczyną, że wiadomość o zajeciu Delhów przybyła do Anglii o 24 godzin później. Komendant Malty przeznaczyl na usługi ksiąząt paropływ „Caradoc“, a gdy nadeszła depesza z Suez, nie było czem wyprawić ją do Cagliari.

Francya.

(Konferencye hiszpańsko-mexykańskie. — Redukcyja wojska. — Ostatni kanonier z pod Toulonu. — Eskadra admirała Lyons. — Bezpieczeństwo w Kabilii. — Zamiana w posiadłościach francuskich w Indyi.)

Paryż, 30. października. Dziennik *Pays* zapewnia, że konferencye względem załatwienia hiszpańsko-mexykańskiego sporu, odbędą się w Paryżu.

— Kwestya redukcji armii nabiera coraz więcej znaczenia. Codziennie spodziewają się okólnika ministra wojny, którym na rok 1858 powoła pod broń miasto 80.000 tylko 40.000 żołnierza. Jednocześnie mają zająć liczne awanse w armii, i wielu uczniów z St. Cyr, zatrzymanych mimo ukończonych nauk w zakładzie, wstąpią w odpowiednim stopniu do armii.

— J. M. Cesarz nadał krzyż legii honorowej niejakemu panu Fatré, który w Sztuttgardzie przedstawił się Jego cesarskiej Mości, i wykazał się, że był ostatnim kanonierem w baterji Bonapartego przy oblężeniu Toulonu. Oprócz orderu wyznaczył mu także Napoleon III. roczną pensję 600 franków z własnej szkatuły.

— Według listów z Malty spodziewano się tam z początkiem października angielskiej wladzy pod wodzą admirała Lyons. Wojska angielskie, przeznaczone do Indyi, odpływały nieprzerwanie z portu.

— Jak donoszą z Algieru z dnia 27. b. m. powrócił generał Renault z swej podróży do Kabilii. Całą drogę odbył generał w powozie i bez zbrojnej eskorty.

— Dzisiejsza *Patrie* zawiera następujący dość ważny artykuł. „Ile nam wiadomo, rozpoczęły się między Francją i Anglią układy względem wzajemnej wymiany posiadłości w Indjach. Francya odstąpiła swoje posiadłości w Chandernagor za równej objętości obszar ziemi około Pondichery, tej największej i najważniejszej kolonii francuskiej w Indjach. Doszło nas także, że wyprawiony z Toulonu do Chin okręt przewozowy „Dordogne“ wiezie 150 żołnierzy morskich do Chandernagor. Okręt ten wysadzi prócz tego oddział żołnierzy morskich w Senegalu, Madagaskarze i w wyspach Reunions.“

Belgia.

(Przesilenie ministeryalne.)

Bruxela, 30. października. Dotychczas nie potwierdziła się jeszcze pogłoska, że ministeryum podało się do dymisji. Wszakże nie obejdzie się bez tego, nietak dla wypadku wyborów gminnych nieprzychylnych gabinetowi, jak dla administracji wyborczej w Gandawie, która ma orzeczywić charakter protestacyi przeciw uchwałom ministeryalnym, wydanym za wniwieszeniem się władz wojskowych podczas ostatnich rozruchów w maju. Burmistrz gandawski i prezydent ostatniej izby drugiej p. Delahaye podał się z dwoma członkami kolegium do dymisji. Co zaś do ustępującego gabinetu, to wątpić, aby Król przyjął dymisję ministrów, bo w obecnej chwili byłoby zarówno niepolitycznie jak i niepodobna nawet mianować im zastępców. Być jednak może, że większa część członków gabinetu, najbardziej uienawistnych stronnictwom, uchyli się temi dniami dobrowolnie.

Włochy.

(Zdanie sprawy ministra co do rozwiązania Izby. — Armia toskańska.)

Turyń, 27go października. Urzędowa *Gazeta piemontcka* ogłasza sprawozdanie ministra spraw wewnętrznych co do rozwiązania izby. Znajduje się w niem między innymi następujący ustęp: „Najjaśniejszy Panie! Wybrane w listopadzie r. 1853 zgromadzenie prawodawcze odpowiedziało zarówno oczekiwaniu Waszej królewskiej Mości jak i zaufaniu narodu. Przywrócenie równowagi w finansach, pomnożenie obronnych środków kraju, wzrost i rozwój wolności ekonomicznych, liczne przedsiębiorstwa rozmaitych okazałych budowli publicznych, zmiana niektórych części kodexu w duchu naszych ustaw obywatelskich i dążności czasowych, lepsze ubezpieczenie i ustalenie niezawisłości władz cywilnych, dalsze utrzymanie przymierza, które na polach bitwy podniosło chwałę naszego oręza a ojezycznie naszej zapewniło nowe świetne stanowisko w kongresie europejskim. — wszystko to należy do tych licznych zasług, jakie zgromadzenie prawodawcze z r. 1853 położyło około kraju, i jakimi zapewniło sobie pamięć i wdzięczność narodu. — Aby doprowadzić dalej dzieło rozpoczęte w ten sposób, musi uwaga prawodawców w inną zwrócić się stronę, mianowicie na sprawy, które odnoszą się do administracji wewnętrznej i stoją w związku z powziętymi już uchwałami. Wszakże kwestye takie są zanadto liczne i ważne, aby w jednej mogły być załatwione sesyi. Większą część z nich nie mogłoby zgromadzenie nawet rozpoznać dokładnie, na każdy wypadek musiałoby zamknąć posiedzenie przerwać bieg rozpoczętych spraw, co by nie bardzo pomyślnie wpłynęło na przeprowadzenie tych reform, jakich kraj wygląda z niecierpliwością, a jakich dotychczas niepodobna było jeszcze urzeczywistnić. Zresztą zgromadzenie dzisiejsze rozpoznawało i potwierdziło już budżety na 5

lat, a stosownaby uniknąć wszelkiej sposobności, gdzieby mogła się jeszcze wszcząć dyskusya co do budżetu na rok szósty. Z drugiej strony niepodobnaby wybrać pożądaną chwilę, aby przystąpić do nowych wyborów, jak czas obecny, gdzie kraj cały najpomyślniejszego używa spokoju i w największym porządku może zająć się elekcyą swych reprezentantów. Z tych powodów poczytaje sobie niżej podpisany za powinność proponować Waszej król. Mości, abyś korzystając z swych praw rozwiązał zgromadzenie.“

Podpis *Ratazzi*.

— Dzisiejszy stan toskańskiej armii czynnej wynosi 12.000 żołnierza, mianowicie 7.200 ludzi piechoty, 1.800 ludzi zandarmeryi, 2.200 artylerji, 250 jazdy i 300 weteranów; razem 11.651. Do tego przyłącza się jeszcze 2.000 ochotników strzelców, którzy pełnią służbę tylko na wezwanie rządu, i straż celną.

Dania.

(Sprawy sejmowe. — Interpelacya Plouga. — Pełnoletność kobiet.)

Kopenhaga, 27go października. Dziś wreszcie wniósł pan *Ploug* swoją zapowiedzianą interpelacyę na sejmie. Lubo w bardzo skromny wyraził ją sposób, jak gdyby chciał tylko wiedzieć, czy przy obecnym składzie rzeczy ograniczenie ustawy zasadniczej dopóty tylko miałoby moc obowiązującą, dopóki ogólna konstytucya w uznanem trwa wykonaniu, to przecież wypływało z jego mowy, że właściwie radby się dowiedział, czy rząd pozostanie wiernym swemu pierwotnemu programowi tj. polityce konstytucyjnej i narodowej. *Minister spraw wewnętrznych* utrzymywał najpierw, że niechyłoby nigdy mowy o żadnem ograniczeniu ustawy zasadniczej, powtóre, że nie jest upoważnionym odpowiadać w sejmie na zapytanie, obchodzące ogólny bieg praw. *Schiern* dowodzi, że żądać odpowiedzi na pewne przepuszczenie jest zupełnie po prawnym zwyczaju, przyczem powołuje się na przykład zmarłego *Larsena*. *Grundrig* mniema, że niepodobna ująć duńskiemu sejmowi prawa, zastanawiać się nad ogólnym biegiem z prawem, kiedy takie same prawo posiadają stany holsztyńskie. *Tchernig* upominał od wszelkich kroków nierozważnych, a *Monrad* obsypał p. *Ploug* całym zapasem swych sarkazmów. Jak zresztą wiemy z depezy telegraficznej, nie osiągnęła interpelacya swego zamiaru, bo nie potrafiła skłonić *Volksthingu*, aby się oświadczył przeciw dalszej prawomocności ogólnej konstytucyi. Na posiedzeniu *Landsthingu* toczyły się drugie obrady nad wnioskiem co do pełnoletności płci żeńskiej. Zdanie osobnego wydziału przemawia za ustawą odmienną od propozycyi rządowej. Rząd wniósł, aby kobieta pod kuratelą dopiero w 25 roku osiągała pełnoletność, przeciwnie zaś proponuje wydział, aby niezamężna kobieta w 20 roku była już pełnoletnią, a w 25 roku posiadała już wszelkie prawo cywilne. Zdanie swe popiera wydział przykładem w Anglii, Francyi, Belgii, Norwegii, Austrii, Holsztynie i Szleswigu. *Minister sprawiedliwości*, *Simony*, nie zgadzał się z tak nagłym skokiem od zupełnej małoletności do pełnoletności, jak doradzał wydział, wszakże nie chciał się sprzeciwić jego osnowie, jeżeli ma ona być poczytaną tylko za modyfikacyę przedłożonego wniosku rządowego. Przy głosowaniu przyjęto też jednogłośnie wniosek wydziału i nadano mu nazwę, „Ustawa co do pełnoletności kobiet.“

Szwecya i Norwegia.

(Sądy przysięgłych.)

Chrystyania. Królewicz regent nie sankcyonował uchwały *Storthingu* co do zaprowadzenia sądów przysięgłych. W odnoszącym się do tego kroku reskrypcie powołuje się królewicz na dawniejszą rezolucyę królewską z d. 27. grudnia 1856, gdzie powiedziano wyraźnie, że przy wypracowaniu kodexu karnego nie należy się trzymać zasady sądów przysięgłych. Ztąd też nakazuje Jego król. Mość odesłać pomienioną uchwałę *Storthingu* z tym dodatkiem do *Adelsthingu*, że J. M. Królewicz regent nie uznaje na teraz stosowną, nadać jej swą sankcyę najwyższą.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Z podróży Cesarstwa. — Nowa konwencya kartelu z Prusami. — Sprawa usamowolnienia włościan. — Linie telegraficzne.)

Gazecie warszawskiej donoszą z **Petersburga**: Ich Cesarz Mości Najjaśniejszy Cesarz i Najjaśniejsza Cesarzowa Marya Alexandrowna, przyhywszy do Kijowa 3. października o godz. 5tej z wieczora, opuścili toż miasto 7go t. m. o 10tej zrana w pożądanem zdrowiu.

— Ogłoszona została zawarta w Berlinie 27. lipca (8. sierpnia) r. b. a najwyżej przez Jego Cesarz Mość ratyfikowana w Peterhofie 9. sierpnia r. b. konwencya kartelu, zawarta na lat 12, między Najjaśniejszym Cesarzem Ceją Wszech Rosyi i Królem Jmei Pruskim, o wzajemnem wydawaniu dezertorów i zbiegów. Konwencya ta, której wykonanie zaczyna się we cztery tygodnie po wymianie ratyfikacyi, stosuje się: a) do wszystkich tych, którzy zbiegną z armii stron obu, oraz do wszystkich rzeczy i rynsztunków wojennych, które z sobą zabiorą, jako koni, rzedów i chomont, broni i ubioru; oraz do tych, którzy otrzymali urlop z warunkiem stawienia się na pierwsze wezwanie dla wrócenia do służby czynnej, i którzy przeto należą do rezerwy; b) do wszystkich tych, którzy według praw kraju, który opuścili z zamiarem lub bez zamiaru powrotu, ulegają służbie wojskowej, chociażby termin takowej dla nich jeszcze nie nastąpił; c) do tych, którzy popełniwszy przestępstwo lub przekroczenie w jednym z dwóch państw, zbiegli

na ziemię drugiego, w celu uchylecia się od poszukiwań władzy i uniknięcia kary, na którą zasłużyli.

Petersburg, 24. października. Powolna emancypacja włościan rosyjskich zniewala zamożniejszych właścicieli ziemskich zapatrzeć się wcześniej w robotników na przyszłość. Nie chcąc utrzymywać za wiele czeladzi, pomagają sobie tem, że na obszerniejszych łanach osadzają rodziny wieśniacze, i miasto czynszu każą odrabiać sobie po 1 albo 2 dniach tygodniowo. Do takich dzierżaw zobowiązują się nietylko ubogie rodziny rosyjskich wieśniaków, ale także i wychodźcy z obcych krajów, pozbawieni innych środków utrzymania. Upewniają, że ukaz cesarski w sprawie ostatecznego uregulowania stosunków włościańskich i zniesienia poddaństwa wyjdzie w dzień urodzin Cesarza Mikołaja, t. j. d. 18. grudnia. Pod przewodnictwem W. Księcia Konstantego zawiąże się zaraz osobny komitet, który zajmie się uregulowaniem warunków wywłaszczenia i kontraktowej ugody włościan z dziedzicami. Niektórzy znakomitsi obywatele ziemscy poddali się z własnego popędu życzeniom rządu. Poddany w Rosji tak zwany krepostny był dotychczas bezwzględnie przykuty do ziemi, bo dawniejszymi ukazami starał się rząd ustalić przemusowo siedziby koczujących włościan. Teraz ukaz ten dawniejszy będzie w ten sposób zmieniony, że włościanie pozostaną wprawdzie stale na swych siedzibach, ale przy spłacie czynszu będą zupełnymi jej właścicielami. Widać też z wszystkiego, że rząd szczerze zajmuje się losem włościan, i z gruntu zamierza zreformować obecne stosunki socyalne.

— Z rozkazu dyrektora komunikacji i budowli publicznych otworzona została nowa linia telegraficzna z Kijowa do Brodów ze stacyami w Zytomirzu, Rownie, Nowogrodzie Wołyńskim i w Radziwiłowiu. Depesze przyjmowane będą w Zytomierzu w języku rosyjskim, niemieckim i francuzkim, a na innych stacyach tylko w rosyjskim. Również otworzona została nowa linia telegraficzna z Rygi do Połagi ze stacyami w Mitawie, Flauenburgu, Libawie i Połdze, i depesze mogą być przesyłane w języku rosyjskim, niemieckim i francuzkim.

Księstwa Naddunajskie.

(Sprawa Księstw Naddunajskich.)

W pewnej korespondencji dziennika *Nord* znajdujemy następujące uwagi co do nowych wyborów w Księstwach Naddunajskich:

Ostatnimi czasy zaszły ważne zmiany w sprawie Księstw Naddunajskich. Ulegając czas niejaki wpływom wzajemnej rywalizacji na polu dyplomatycznym, zapatrywały się dwory tylko na sprawę samą, pomijając osoby, co w niej główną odgrywają rolę. Przy obecnym zaś składzie rzeczy zajdzie zupełnie przeciwny stosunek.

Najnowsze wypadki w Bukareszcie wytłumaczają jaśniej niniejszą aluzję. Potrzeba tylko przebiegnąć listę członków dywanu, aby poznać, z jakich składał się ludzi. Nie zapomniano jeszcze, w jakiej sprawie dobywał najczęściej miecza „ów waleczny jenerał“, który figuruje obecnie w charakterze kwestora dywanu. Wiadomo przecież, z jaką uporczywością walczyli wszyscy ci ludzie przeciw rosyjskiemu wpływowi, nie dlatego, żeby był nieprawnym albo uciemiężającym, ale dlatego, że wychodził od mocarstwa, poczytywanego za tarczę żywiołu konserwacyjnego. Unia dla tych panów jest tylko pozorem, aby dojść do władzy i powasnić tych między sobą, co mogli zagrozić ich przewadze.

Tacy ludzie stawszy się panami sytuacji, byliby dla Europy zarazem niebezpieczeństwem i wyzwaniem.

Zabiegi wyborcze udowodniły jasno, jak dobrze umieją korzystać z położenia. Nie jedne już w naszych czasach odbywały się wybory, a przecież nie widziano nigdzie tego, co obecnie w Księstwach Naddunajskich. Nie powtarzam tu wcale próżnych zarzutów zwyczajnych, ale opieram twierdzenie me na niezbitych dowodach, jakie wysoka Porta nie omieszka zapewne przedłożyć kongresowi.

Sprawa Księstw Naddunajskich przestała być sprawą czysto miejscową, owszem stała się obecnie kwestyą spokojności Europy. Można zatem z otuchą wyglądać, jaki ostateczny obrót nadadzą jej dwory europejskie, bo wszystkie te dwory są konserwacyjne. Austria nie będzie potrzebowała stawać dłużej w obronie zwierzchniczych praw Turcyi, bo teraz zastąpi ją w tej mierze samo położenie rzeczy. A położenie to znają dobrze wszystkie rządy. Mogą nawet zapewnić z wszelką dobitnością, że cały ten obecny skład rzeczy wywarł głębokie i niekorzystne wrażenie w Petersburgu.

Taki sam stosunek zaszedł teraz i co do dworu francuzkiego, gdzie żywiły konserwacyjne w stałej utrzymują się przewadze.

Dobrze się też stało, że puszczone wolny bieg wypadkom, bo pospadały maski aktorom, a nie ma już niebezpieczeństwa, aby przyszło do nieporozumienia w sprawie, której tajne sprężyny poznały wszystkie dwory bez wyjątku.

W podobnym duchu przemawia także i *Times*. Znając skład dywanu nie można się dziwić, że zdanie jego wypadło w ten sposób, należy wszakże ubolewać, że gonił tak uporczywie za unią, „tem dziełem ułudy i omamiania“. Od czasu, jak w. Porta osobnym okólnikiem oświadczyła się przeciw unii, nie może już być o niej ani mowy. Cała ta sprawa jest już w tej chwili załatwioną. Ani geograficzne położenie otwartych na wszystkie strony księstw, ani też charakter i stan moralny mieszkańców nie przemawia w niczem za utworzeniem nowego trwałego państwa nad dolnym Dunajem. Pewna też, że Anglia będzie popierać w tej sprawie życzenia Austrii i Turcyi, a nie wątpić, że inne dwory ustąpią „przy swej mądrości i swych dobrych chęciach“.

Turcyja.

(Mianowanie Reszyda Baszy. — Sankeya projektu finansowego. — Komisyja internacjonalna. — Latarnie morskie. — Regulacyja praw posiadłości. — Renitencyja włościan w Bośni.)

Paropływ Lloyda „Pluto“ przywiózł do Tryestu pocztę lewańtyńską, sięgającą do 24. b. m. Mianowanie Reszyda Baszy wielkim Wezyrem było najważniejszym wypadkiem w Konstantynopolu, i *Journ. de Constantinople* sądzi, że tylko on jeden, największy dziś polityk turecki, zdolny jest wśród stosunków tak krytycznych odpowiedzieć zaufaniu Monarchy. Prawie równocześnie z jego mianowaniem, jak donosi *Presse d'Orient*, otrzymał sankeyę Sultana projekt finansowy, potwierdzony poprzednio po dokładnej rozprawie w radzie ministeryalnej. Pomiedzy innymi przygotowuje się, jak wiadomo, od dawna już rewizya tureckiej taryfy celnej; teraz wydała Porta okólnik do wszystkich ambasad z zaproszeniem, ażeby oznaczyły deputowanych, którzy mają brać udział w przynależnej komisyi internacjonalnej, mającej rozpocząć posiedzenia swoje z dniem 28. października.

Drugi okólnik Porty odnosi się do latarni morskich. Turcyja zajęła się gorliwie tą instytucyą, i obecnie istnieje już do 40 latarni morskich u wybrzeży państwa, a wkrótce ma być podwojona ich liczba. Dla pokrycia kosztów była ustanowiona taryfa opłaty; ale dotąd nie zdołano nakłonić obce okręta kupieckie do płacenia tej tary. Wspomniony okólnik wzywa w tej mierze pośrednictwa ambasadorów. Dla uregulowania własności gruntowej wyszło rozporządzenie, mające zapobiedz nadużyciu, ażeby własność gruntową nie przenoszono na podstawie zmyślonych kontraktów na trzecie osoby, któremi osłania się prawdziwy właściciel. Tego sposobu używają najwięcej Europejczycy, i wyznaczono teraz partyom pięciomiesięczny termin, ażeby uregulować prawa posiadania.

— Z Bośni nadeszły do Wiednia niepomyślne wiadomości. Gubernator Sarajewa kazał prosić jeneralnego wikaryusza katolickiego i grecko-nieunickiego biskupa, ażeby upomnieli Rajów chrześcijańskich w Posawinie do oddawania trzeciej części plonu właścicielom gruntów. I w istocie zalecono duchowieństwu nakłaniać do tego włościan; ale na próżno. W Posawinie zawiązują się stowarzyszenia z Muzułmanów, Greków i Katolików, i opozycya przeciw właścicielom dóbr jest już uorganizowana. Basza w Szkutarach przygotowuje wojskową wyprawę na opornych włościan.

Azja.

(Doniesienia z Indyi.)

— Z Marsylii telegrafują pod dniem 26. października do *Morning Post*:

„Kuer Singh, przywódca powstania w Arrah, podjął wspólnie z wojskiem Radży zbrojną wyprawę na Rewah. Wysłany przeciw powstańcom 4 pułk nieregularnej jazdy podniósł sam sztandar rokoszu i wśród mordów i łupieży przeciągał po kraju. Sir Collin Campbell wyprawił 1000 regularnego żołnierza, aby przywrócić pokój w tych stronach. Oddział pociągów obłączniczych, jedna część 60 pułku strzelców i oddział artylerji przybyły dnia 5. sierpnia z Mirutu do Delhów. Okręt „Himalaja“ nadszedł d. 25. września do Kalkuty. W świecie kupieckim w Kalkucie panowało wielkie wzburzenie umysłów. Opium podniosło się w dwójnasób w cenie, a papiery kompanii spadły znacznie w wartości.“

— Co do powstania indyjskiego obiegają w Paryżu na dniu 28. października bardzo niepokojące wiadomości. Według najnowszych depesz miało mianowicie powstanie w Audh do tego wzmódzić się stopnia, że w tej chwili stoi 150.000 żołnierza pod bronią. Potrzeba jednak pamiętać, że wszystkie wiadomości indyjskie, przybierają daleko czarniejszą barwę w Paryżu niż w Londynie. — Jak upewnia *Times* stanął jenerał Outram na d. 14. września w Cawnpure.

Ten sam dziennik podają wiadomości z Hongkong z dnia 10. sierpnia. Cesarz chiński pochwalił postępowanie gubernatora Kantonu Yeh.

— *London gazette* ogłasza depeszę jeneralnego gubernatora lorda Canning do dyrektorów wschodnio-indyjskiej kompanii. Lord Canning donosi, że jenerał-majorowi sir James Outram powierzył naczelną dowództwo dywizji kawnporskiej i dynaporskiej i mianował go nadkomisarzem królestwa Audhy w miejsce poległego jenerała sir H. Lawrence. Samemu jenerałowi Lawrence, sławionemu słusnie z swych 35 letnich zastęg w Birmie, Nepalu, Afghanistanie, Pendzabie i Radzpatanie, tudzież z sprężystości i łagodności swego charakteru, poświęca jenerałny gubernator dłuższe serdeczne wspomnienie pośmiertne. Zresztą dotychczas niewiadomo jeszcze dokładnie, jaką śmiercią zginął waleczny jenerał. Mówią, że małą tylko w walce odniósł ranę, ale go dobiły wpływy klimatyczne i praca niezmordowana.

Drugie wydanie dziennika *Times* zawiera krótką korespondencję z Kalkuty z 28. września, z wiadomościami z pod Delhów, sięgającymi tylko po d. 15. września. Główna kwatera armii obłączniczej pisze korespondent dosłownie, znajduje się obecnie w domu Skinnera wewnątrz miasta. Wielu mieszkańców doblało się łaski. Segoje chcieli wejść w układy, ale propozycye ich odrzucono z oburzeniem. Wielu powstańców a mianowicie jazda umknęły z miasta. Pociągi obłącznicze przybyły pod Delhy na d. 4. września. Równocześnie nadszedł także i kontygens kaszmirski. Ogólna siła armii obłączniczej wynosiła z korpusem jenerała Nicholsona 10.000 żołnierze.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 2. listopada. Jego c. k. Apost. Mość i Jej Mość Cesarzowa przybyli wczoraj z Iszlu do Wiednia.

Z Medyolanu donoszą z 30. z. m. następujące nowiny włoskie: Dnia 1. listopada nastąpi uroczyste poświęcenie kolei żelaznych z Alessandryi i Novi do Wogery. Francuzkim paropływem wojennym „Duchayla“ przybył nowy ambasador francuzki przy stolicy papieżkiej książę Grammont dnia 28. paźdz. z Marsylii do Genuy. Wydane w Modenie rozporządzenie reguluje postępowanie urzędów celnych z przewozowami transportami z państw zagranicznych przez terytorium esteńskie do Parmy i odwrotnie. Monsignor Corili został stanowczo mianowany nuncyuszem papieżkim w Hiszpanii, i ma być 1. listopada wyswięcony w Ankonie na Arcybiskupa.

Londyn, 2. listopada. Z Nowego Yorku donoszą z 22. października: Do 20. b. m. podnosiły się papiery; odtąd spadły znowu i pieniądze są znowu cokolwiek rzadsze.

Turyn, 31. października. Podług depezy telegraficznej z Cagliari do tutejszego ministra spraw wewnętrznych założono już cały drut telegraficzny między Boną i przyładkiem Spartimento. Trybunał sądu kryminalnego prowincyi Principato Citeriore potwierdził uwięzienie pierwszego i drugiego kapitana i trzeciego oficera paropływu „Cagliari“, jako też części załogi, wszystkich innych zaś kazał wypuścić.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 4. listopada. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny: męc pszenicy (84 \mathcal{H}) 2r.36kr.; żyta (77 \mathcal{H}) 1r. 45kr.; jęczmienia (66 $\frac{1}{2}$ \mathcal{H}) 1r.13k; owsa (46 \mathcal{H}) 1r.6kr.; hreczki 1r.42kr.; kartofli 42kr.; — cetnar siana 1r.; okłotów 49k.; — sąg drzewa bukowego 10r.20k.; — mas krup pszennych 12k., jęczmiennych 6k., jaglanych 7k., hreczanych 5k; mąki pszennej 4 $\frac{1}{2}$ k.; żytniej 3k.; piwa lepszego 10k., zwyczajnego 8k.; wódki przedniej 32k. 20stopniowej bez podatku 18k.; — futt masła 28k., smalcu wieprzowego 26k., loju 10k., mięsa wołowego 7k. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 4. listopada.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski mon. konw.	4	46	4	49
Dukat cesarski „ „	4	48	4	51
Półimperya ¹ zł. rosyjski „ „	8	19	8	23
Rubel srebrny rosyjski „ „	1	36 $\frac{1}{4}$	1	37 $\frac{1}{2}$
Talar pruski „ „	1	32	1	33 $\frac{1}{2}$
Polski kurant i pięciozłotówka „ „	1	11	1	12
Galicyj. listy zastawne za 100 złr. } Galicyjskie obligacje indemnizacyjne } 5% Pożyczka narodowa }	79	30	80	—
	78	21	78	55
	82	7	83	—

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 2. listopada o pierwszej godzinie po południu

Pożyczka narodowa 5% 82 $\frac{3}{8}$ —83. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 92—93. Lomb. wen. pożyczki z 5% 94—94 $\frac{1}{2}$. Obligacje długu państwa 5% 81 $\frac{1}{8}$ —81 $\frac{1}{4}$, det. 4 $\frac{1}{2}$ % 70 $\frac{1}{4}$ —70 $\frac{1}{2}$, det 4% 63 $\frac{1}{2}$ —63 $\frac{3}{4}$, detto 3% 50—50 $\frac{1}{2}$, detto 2 $\frac{1}{2}$ % 40 $\frac{1}{2}$ —40 $\frac{3}{4}$, detto 1% 16—16 $\frac{1}{4}$. Oblig. Glogn. z wypłatą 5% 96. — Detto Oedenburgs. z wypłatą 5% 95 — — — Detto Peszt. 4% 95 — — — Detto Medyol. 4% 94 — — — Obligacje indemn. niższ. austr. 5% 89—89 $\frac{1}{4}$, detto węgier. 79 $\frac{1}{4}$ —79 $\frac{1}{2}$, detto galic. i siedmiogr. 78 $\frac{1}{4}$ —78 $\frac{1}{2}$, detto innych krajów koron. 85—87. Oblig. bank. 2 $\frac{1}{2}$ % 61—62. Pożyczka Inter. z r. 1834 319—320. Detto z roku 1839 137 $\frac{3}{4}$ —138 Detto z r. 1854 106 $\frac{3}{4}$ —107 Renty Como 16 $\frac{3}{4}$ —16 $\frac{7}{8}$. Galic. list. zastawne 4% 81—82. Póln. Oblig. Prior. 5% 84 $\frac{1}{4}$ —85. — Glognickie 5% 80—81. Obligacje Dun. żeglugi par. 5% 86—86 $\frac{1}{2}$. Oblig. Lloydów (w srebrze) 5% 88—89. 3% Prior. obl. tow. rząd. kolei żelazn. po 500 frank. za szt. 108—109. Akcyj bank. narodowego 965—967. Akcyje c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 202 $\frac{1}{2}$ —202 $\frac{1}{2}$, Akcyje niż. austr. tow. eskomp.

111—112. Detto Buźyńsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 231—231 $\frac{1}{2}$. Detto póln. kolei 172 $\frac{1}{2}$ —172 $\frac{3}{4}$. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 277 $\frac{1}{2}$ —277 $\frac{3}{4}$. Detto kolei ces. Eliz. po 200 złr. z wpłaty 30% 100—100 $\frac{1}{4}$. Detto Połud.-pólnoc. niem. komunikacyjnej kol. żel. 99—100 $\frac{3}{4}$. Detto cisiańskiej kolei żel. 100—100 $\frac{1}{16}$. Detto Lomb.-wen. kol. żel. 232 $\frac{1}{2}$ —233. Detto Cesarza Franc. Józ. wschod. kol. żel. 185 $\frac{1}{4}$ —185 $\frac{1}{2}$. Detto losy tryest. 104 $\frac{3}{4}$ —105. Detto tow. żegl. parowej 530—531. Detto 13. wydania 99 $\frac{1}{4}$ —99 $\frac{3}{4}$. Detto Lloydów 350—355. Peszt. mostu łańcuch. 59—60. Akcyje młyna parowego wiedeń. 70—71. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 19—20. Detto 2. wydania 29—30. Esterhazego losy 40 złr. 81 $\frac{1}{4}$ —81 $\frac{3}{4}$. Windischgrätz losy 28—28 $\frac{1}{4}$. Waldsteina losy 28—28 $\frac{1}{4}$. Keglevicha losy 14 $\frac{1}{4}$ —14 $\frac{1}{4}$. Ks. Salma losy 41 $\frac{3}{4}$ —42. St. Genois 38 $\frac{1}{2}$ —38 $\frac{3}{4}$. Palfego losy 38 $\frac{1}{4}$ —38 $\frac{3}{4}$. Clarego 38 $\frac{3}{4}$ —39.

Amsterdam 2 m. 88. Augsburg Uro 106 $\frac{1}{2}$. — Bukareszt 31 T. 266 $\frac{1}{2}$. — Konstantynopol 31 T. — — Frankfurt 3 m. 105 $\frac{1}{4}$ t. — Hamburg 2 m. 77 $\frac{1}{2}$. — Liwurna 2 m. 104. — Londyn 3 m. 10—16. — Medyolan 2 m. 103 $\frac{7}{8}$. — Paryż 2 m. 123 $\frac{1}{4}$. — Cesarskich ważnych dukatów agio 9 $\frac{1}{2}$ —9 $\frac{1}{4}$. Napoleons'dor 8 15—8 16. Angielskie Sover. 10 22—10 23. Imperyal Ros. 8 30—8 31.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 4. listopada.

Oblig. długu państwa 5% 80 $\frac{7}{8}$; 4 $\frac{1}{8}$ % —; 4% —; z r. 1850 —. 3% —; 2 $\frac{1}{2}$ % —. Losowane obligacje 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z r. 1839 —. Wiedeń. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw. —. Akcyje bank. 963 $\frac{1}{2}$. Akcyje kolei póln. 1710 Glognickiej kolei żelaznej —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcyje niższ. austr. Towarzystwa eskomptowego 4 500 złr. 555 złr.

Amsterdam 1. 2 m. — Augsburg 106 $\frac{1}{2}$ 3 m. Genua — 1. 2 m. Frankfurt 105 2 m. Hamburg 77 $\frac{1}{2}$ 2 m. Liwurna — 2 m. — Londyn 10—17. 2 m. Medyolan 123 $\frac{3}{4}$. Marsylia 123. Paryż 123 $\frac{1}{4}$. Bukareszt 266 $\frac{1}{2}$. Konstantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 9 $\frac{1}{8}$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —; lit. B. — Lomb. —. 5% niż. austr. obl. indemniz. 88 $\frac{1}{2}$; detto galicyjskie 78 $\frac{1}{16}$. Renty Como —. Pożyczka z r. 1854 107. Pożyczka narodowa 82 $\frac{3}{4}$. C. k. austr. akcyje skarh. kolei żelaz. po 500 fr. 276 $\frac{3}{4}$ fr. Akcyje c. k. uprzyw. zakładu kredyt. 198. Hypotekar. listy zastawne —. Akcyje zachodniej kolei żelaznej 200.

Przyjechali do Lwowa.

4. listopada.

PP. Antler Francisz., z Soroka. — Bal Jan, z Przemysła. — Dydyński Wład., z Sietnicy. — Krynicki Marceł, z Krynicy. — Hr. Krasicki Edward, z Liska. — Łysakowski Leop., z Baligradu. — Nowosielski Jan, z Bylinki. — Malinowski Rubin, z Ostrowczyka półnego. — Rojowski Felix, z Cieszanowa. — Siemianowski Franc., z Siemiginowa.

Wyjechali ze Lwowa.

4. listopada.

PP. Baron Doliniański Sewer., do Dolinian. — Katargie Alexander, do Moldawii. — Komarnicki Bolesł., do Sasowa. — Ponicz Adam, c. k. podporucz. do Stryja. — Papara Henryk, dn Zubowmostów. — Starzyński Bojom., do Snowicza. — Br. Seckendorf, c. k. rotmistrz, z Wielkichmostów. — Zbrozek Onuf. do Wierzbiaża.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 3. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła węgla w Reaum.	Stan powietrza według wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	328.53	+ 4.0	92.3	połud.-wsch. sł.	pochmurno
2. god. popol.	328.62	+ 6.5	81.4	„ „	„
10. god. wiecz.	328.46	+ 4.6	84.7	„ cichy	„

Wysokość deszczu 0.30.

T E A T R.

Dzisiaj opera niem.: „Linda von Chamounix.“
Jutro na scenie polskiej: „Pani Adamowa,“ czyli „Płochosć ukarana“ dramat w 4. aktach J. Korzeniowskiego.

KRONIKA.

Jej królewicz. Mość najdostojniejsza Arcyksiężna Charlotte była w niedzielę w pałacu di Spagna w Wenecyi przy odsłonięciu popiersi hrabi Seerimana, który zakładowi Manin zapisał ten pałac i znaczną część swego majątku. W 1802 roku, zapisał znany z dobroczynności i pobożności ostatni doża Ludwiko Manin kwotę 364 060 lir. z tem przeznaczeniem, obracać czysty dochód tej kwoty na utrzymanie obłąkanych i na wychowanie biednych dzieci. Polityczne wypadki przeszkodziły wykonaniu woli testatora co do dzieci i aż do roku 1853 oddawano procenta zakładowi obłąkanych na wyspie S. Servilio. Ta fundacya znalazła w Wenecyanów tyle zyczliwości, że od 1835 do 1854 roku wpłynęło na nią z zapisów i darowizny do 408 000 lirów a w roku 1835 można już było zająć się przyjmowaniem dzieci obojej płci. Jednak iż siły zakładu niewystarczyły jeszcze zupełnie, musieli chłopców dla wyuczenia rzemiosła umieszczać w mieście u majstrów. Znaczna spuścizna hrabi Seerimana dopomogła zakładowi tak dalece, że dzisiaj otrzymują chłopców już w samym zakładzie potrzebne wykształcenie w pisaniu, rachunkach, czytaniu, rysunkach i religii, równie jak i w rzemiosłach krawiectwa, szewstwa, stolarstwa i kowalstwa. Prócz tego jest jeszcze wydział osobny dla dziewcząt, które kształcą się w robotach kobiecych, otrzymują nauki elementarnych przedmiotów i dostateczne utrzymanie.

— O nowo budowanych w Paryżu domach udzielają dzienniki wiedeńskie dla rozwiązania zadania tańszych pomieszek następujący wyciąg z otrzymanego listu: Jest 31 jednakowych budynków o dwu piętrach i 3 oknach od frontu. Każdy z tych domów ma na dole salon, pokój jadalny kuchnię i piwnicę, jedno obok drugiego. Na pierwszym i drugim piętrze po dwa małe ale czyste

i ładne pokoiki. Byłem u pana Milaud, on nie wynajmuje, ale sprzedaje; cena jak do położenia domu jest 16.000 do 18.000 franków, pierwsza połowa musi być zaraz, druga zaś po roku, dwu albo po trzech latach spłacona.

— „Gaz. warsz.“ pisze: Bardzo ważną wiadomość podajemy o prawdziwym z bogaceniu geografii krajowej bezpośrednio, a pośrednio statystyki i historii. Za najwyższym zezwoleniem N. Pana, sprzedają się w archiwie wojenno-topograficznym w Petersburgu, karty geograficzne rozmaitych części ogromnego państwa, takie nawet, jakie dotąd uważane były za sekretne, na przykład: karta topograficzna półwyspu Krymu na 95 arkuszach; karta topograficzna Królestwa Polskiego na 57 arkuszach (podług skali 3 wersty na jeden cal, z napisami w języku polskim, cena rubli sr. 57). Sprzedają się w tym samym archiwie między innymi: karty topograficzne gubernii wileńskiej (8 arkuszy); wileńskiej i kowieńskiej (11 ark.); grodzieńskiej (8 ark.); mińskiej (20 ark.); podolskiej (16. ark.) wszystkie podług skali 5 werst na 1 cal; cena wynosi za arkusz kop. 75 sr. czyli złp. 5. Oprócz tego są do sprzedania, podług skali 3 werst na 1 cal: karta topograficzna części Wołynia i Podola (arkuszy 28); tudzież wojenno topograficzne karty gubernii: grodzieńskiej (ark. 22); mińskiej (ark. 41); wołyńskiej (ark. 32); podolskiej (ark. 23.); kijowskiej (ark. 25); kurlandzkiej (ark. 19); obwodu besarabskiego (ark. 29) cena każdego arkusza rub. sr. 1. Nadto wydana została karta Indyi, sprostowana w roku 1857, arkusz 1, wiorst 120 na 1 cal (rub. sr. 1). Wszystkie powyższe karty wykonane są z jak największą dokładnością i wiernością, oraz odznaczają się powabnem i najstaranniejszym wykończeniem.